

UNIVERZITET
„PRIVREDNA AKADEMIJA”
BRČKO DISTRIKT
BOSNA I HERCEGOVINA

PRAVILA STUDIRANJA ***NA II. CIKLUSU STUDIJA***

Univerziteta „Privredna akademija”
Brčko distrikt BiH

Brčko, Septembar 2023. godine

Na osnovu člana 7. stav 2. tačka b) i člana 53. stav 1. tačka e) Zakona o visokom obrazovanju Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta BiH“, broj: 30/09, 29/18 i 44/22), člana 21. stav 1. tačka e) Statuta Univerziteta “Privredna akademija” Brčko distrikt BiH, broj: 1-31/21 od 01.03.2021. godine, Senat Univerziteta “Privredna akademija” Brčko distrikt BiH, na svojoj redovnoj sjednici održanoj 20.9.2023. godine, donosi:

PRAVILA STUDIRANJA NA DRUGOM CIKLUSU STUDIJA

I. OPŠTE ODREDBE

Član 1.

Ovim Pravilima bliže se uređuju organizacija i izvođenje studija drugog (II) ciklusa, napredovanje studenata u toku studija, vrednovanje rada studenata, dodjeljivanje stepena i diploma, izdavanje isprava o studijama, trajanje studija, postupak ispitivanja i ocjenjivanja, uslovi i postupak provođenja završnog rada, kao i druga relevantna pitanja od značaja za ostvarivanje studija II ciklusa na Univerzitetu „Privredna akademija“ Brčkom (u daljem tekstu: Univerzitet).

Član 2.

Studije II ciklusa na Univerzitetu organizuju se i ostvaruju u skladu sa pravilima studiranja zasnovanim na Evropskom sistemu prenosa bodova (ECTS).

II. ORGANIZACIJA STUDIJA

Član 3.

- (1) Univerzitet, odnosno fakultet organizuju i izvode akademske studije II ciklusa iz naučnih, i stručnih oblasti za koje su Licencom dobili dozvolu.
- (2) Studijski programi podijeljeni su na semestre.
- (3) U skladu sa ECTS, obim studijskog programa iznosi 60 ECTS bodova u jednoj studijskoj godini, odnosno 30 ECTS bodova u jednom semestru. Jedan bod odnosi se na 30 časova rada studenata.
- (4) Broj bodova za pojedini predmet određuje se prema broju časova nastave (teorijske ili praktične, vježbi, seminara i slično) i vremena za učenje kod pripreme za provjeru znanja i ocjenjivanje (testovi, kolokvijumi, završni ispiti, itd.).

Trajanje studija

Član 4.

Studije drugog ciklusa na akademskim studijskim programima, nakon završenog prvog ciklusa studija, traju jednu studijsku godinu, a vrednuju se sa 60 bodova, tako da u zbiru sa prvim ciklusom predstavlja 300 ECTS bodova.

Studij

Član 5.

- (1) Visoko obrazovanje na Univerzitetu stiže se na tri ravnopravna načina učenja (izvođenja nastavnih aktivnosti):
 - a) redovno
 - b) učenje na daljinu (DL)
 - c) kombinovano učenje,
- (2) U smislu ovih pravila redovno učenje je učenje kod kojeg se predavanja, vježbe i druge nastavne aktivnosti ostvaruju u prostorijama univerziteta (izuzetno nekim drugim prostorijama) uz istovremeno neposredno fizičko prisustvo nastavnog osoblja koje provodi nastavne aktivnosti i studenata koji pohađaju nastavne aktivnosti tzv. tradicionalni način studiranja.
- (3) Učenje na daljinu je oblik studiranja zasnovan na specifičnim metodama i tehnologijama učenja, kao i odgovarajućim kadrovskim i informatičkim resursima koji obezbjeđuju njegovo kvalitetno izvođenje.
- (4) Pod učenjem na daljinu u smislu ovih pravila podrazumijeva se realizacija odgovarajućeg studijskog programa u okviru kojeg se izvođenje nastave, predavanja, vježbi, kao i provjere znanja (testovi, kolokvijumi, izrada seminara) ostvaruju posredstvom interneta i to: DL platforme kojoj se pristupa putem linka na web stranici univerziteta, putem e -mailova, putem telefonske komunikacije i svih drugih oblika razmjene multimedijalnog sadržaja sa udaljene lokacije nastavnog osoblja i studenata.
- (5) U okviru nastavnih aktivnosti kroz učenje na daljinu nastavno osoblje ima identičan oblik samostalnosti kao i kod redovnog oblika izvođenja nastave.
- (6) Nastavnici i saradnici na DL platformi imaju mogućnost i pravo da postavljaju svoja već video i audio snimljena predavanja, prezentacije, određena dokumenta, akte, fotografije i druge materijale kao i/ili da direktno budu „ prisutni- uključeni“ na platformi u rasporedom nastavnih aktivnosti (predavanja, vježbi i drugog) utvrđeno vrijeme i ostvaruju u realnom vremenu tzv “online“ komunikaciju sa studentima koji su se registrovali kao prisutni na predavanjima.
- (7) Svi materijali i snimljena predavanja na DL platformi će studentima biti dostupna 24 sata u trajanju prema odluci predmetnog profesora.
- (8) U cilju potpunijeg postizanja nastavnih ciljeva putem učenja na daljinu nastavnici će sa studentima ostvarivati verbalnu, neverbalnu i pisanu komunikaciju.

- (9) Kompetencije koje studenti stiču nakon završenog DL studija su jednake kompetencijama stečenim na tradicionalan način studiranja.
- (10) Studenti na DL studiju stiču identične diplome kao i studenti na redovnom načinu studiranja.
- (11) Vrijeme koje studenti i nastavno osoblje provede u nastavnim aktivnostima (predavanjima, vježbama i drugim oblicima nastave) kroz učenje na daljinu je izjednačeno sa brojem časova, vremenom, koje je potrebno provesti i kroz redovno studiranje.
- (12) Kombinovani način učenja predstavlja obavljanje nastavnih aktivnost uz korištenje metoda redovnog načina učenje i metoda učenja na daljinu.
- (13) Način i omjer metoda redovnog i učenja na daljinu kod kombinovanog učenja zavisi od broja upisanih studena na konkretnom studijskom programu i drugih objektivnih okolnosti o čemu odlučuje predmetni profesor.

Član 6.

- (1) Student koji je položio sve ispite predviđene za upisani studijski program i ispunio sve ostale obaveze propisane Statutom Univerziteta i ovim pravilima stiče diplomu II ciklusa odgovarajućeg studijskog programa.
- (2) Uz diplomu II ciklusa studija izdaje se i dodatak diplomi radi detaljnijeg uvida u nivo, prirodu, sadržaj, sistem i pravila studiranja i postignute rezultate tokom studija.

Upis na drugi ciklus studija

Član 7.

- (1) Konkurs za upis na studije drugog ciklusa raspisuje Univerzitet prije početka akademske godine.
- (2) Broj studenta za upis na studije drugog ciklusa utvrđuje Senat Univerziteta.

Član 8.

Na studijske programe drugog ciklusa studija mogu se upisati kandidati koji su na akademskim studijama prvog ciklusa stekli 240 ECTS bodova.

Član 9.

Pravo prijave na konkurs za upis na drugi ciklus studija vrednovanih sa 60 ECTS bodova imaju kandidati koji su prethodno završili prvi ciklus odgovarajućih akademskih studija i stekli 240 ECTS bodova.

Član 10.

Organizacione jedinice odnosno fakulteti su u obavezi da sprovode licencirane studijske programe, odnosno licencirane studijske modele.

Član 11.

- (1) Zainteresovani kandidati podnose prijavu na konkurs za upis na drugi ciklus studija u roku određenom konkursom.
- (2) Uz prijavu na konkurs kandidati prilažu dokumentaciju predviđenu konkursom.

Član 12.

- (1) U slučaju da je kandidat završio studijski program prvog ciklusa studija koji pripada drugoj oblasti u odnosu na studijski program koji želi da upiše na drugom ciklusu studija, ili je završio studije po starom "predbolonjskom" nastavnom planu i programu na Univerzitetu ili nekom od drugih Univerzitetu u zemlji ili inostranstvu, potrebno je sprovesti postupak utvrđivanja ekvivalentnog broja ECTS bodova.
- (2) Vođenje postupka povjerava se Komisijama koje određuje Nastavno-naučno vijeće organizacione jedinice za svaki studijski program.
- (3) Komisija ima predsjednika, a u svom radu može tražiti pomoć i mišljenje nastavnika koji nisu članovi Komisije.

Član 13.

- (1) Za svaki predmet iz nastavnog plana studijskog programa prvog ciklusa iskazuje se procentualna ekvivalentnost na osnovu podataka dobijenih iz jednog ili više nastavnih predmeta koji se nalaze u nastavnom planu i programu podnosioca zahtjeva.
- (2) Predmeti se navode u posebnoj koloni sa ocenjenim procentnim učešćem u iskazanoj ekvivalentnosti.
- (3) Procentno iskazivanje se po pravilu vrši sa korakom 5%.
- (4) Na osnovu procentne vrijednosti dobijene u skladu sa prethodnim stavom ovog člana, preračunava se ekvivalent ECTS bodova za svaki predmet iz nastavnog plana studijskog programa prvog ciklusa (zaokruženo na dvije decimale).
- (5) Ekvivalent ECTS bodova za izborne predmete vrši se uzimajući u obzir predmet (predmete) iz nastavnog plana i programa podnosioca zahtjeva koji su najpovoljniji za kandidata.
- (6) Pri tome se vodi računa da bilo koji predmet iz nastavnog plana i programa podnosioca zahtjeva može učestvovati u procentualnoj ekvivalentnosti sa najviše 100%.

Član 14.

- (1) Podnosilac zahtjeva ispunjava uslove da se kandiduje za upis studijskog programa drugog ciklusa studija ako je stekao najmanje 90% ECTS bodova u odnosu na broj ECTS bodova kojim je vrednovan prvi ciklus studija.
- (2) Prijedlog o utvrđenom ekvivalentnom broju ECTS bodova, potpisan od strane predsjednika Komisije, dostavlja se Naučno-nastavnom vijeću organizacione jedinice na razmatranje i usvajanje.
- (3) Konačno rješenje, u vidu Odluke, potpisuje Rektor Univerziteta.

Član 15.

- (1) U slučaju da je broj prijavljenih kandidata veći od broja utvrđenog u konkursu, izbor kandidata koji su stekli pravo za upis, vrši se na konkurentnoj osnovi u skladu sa rezultatima postignutim na prvom ciklusu studija.
- (2) Fakulteti mogu propisati i dodatne kriterije za rangiranje kandidata (prijemni ispit, ispit za provjeru sklonosti i sposobnosti i sl.) što je naznačeno u tekstu konkursa.
- (3) Broj bodova dodijeljen na osnovu rezultata postignutih na prvom ciklusu studija se dobija tako što se prosječna ocjena množi sa odgovarajućim ukupnim brojem ECTS bodova (za kandidate kod kojih je sproveden postupak ekvivalencije. u proračunu se koristi dodijeljeni ekvivalent ECTS bodova), i tako dobijeni proizvod podijeli sa brojem semestara (uključujući i obnovu) provedenim na prvom ciklusu studija.
- (4) Broj bodova koje kandidat može osvojiti na osnovu propisanog dodatnog kriterijuma, kao i potreban minimalan broj bodova, definiše organizaciona jedinica.
- (5) Ukupni broj bodova se utvrđuje sabiranjem bodova definisanim u stavu 3 i 4 ovog člana.

Član 16.

- (1) Redoslijed kandidata za upis na studijski program drugog ciklusa studija utvrđuje se na osnovu ukupnog broja ostvarenih bodova.
- (2) Pravo na upis stiče kandidat koji je rangiran u okviru utvrđenog broja studenata iz stava 2. člana 6. ovog Pravilnika.
- (3) Rang lista kandidata objavljuje se na oglasnoj tabli i web sajtu organizacione jedinice.
- (4) Kandidati za upis na studijski program drugog ciklusa studija mogu podnijeti prigovor na postupak rangiranja. Prigovor se podnosi Nastavno-naučnom vijeću organizacione jedinice u pisanoj formi.
- (5) Vijeće rješava žalbe kandidata u roku od tri dana, pri čemu je donešena odluka konačna.
- (6) Kandidat koji je ostvario pravo na upis, a u predviđenom roku nije ostvario upis, gubi pravo upisa, a umjesto njega pravo na upis stiče sljedeći kvalifikovani kandidat na rang listi.
- (7) Ukoliko je za upis zainteresovan manji broj kandidata od predviđenog, konkursna procedura se neće provoditi.

Struktura studijskog programa i organizacija nastave

Član 17.

Studijskim programom utvrđuju se:

- a) naziv i ciljevi studijskog programa,
- b) model studijskog programa,
- c) v) oblast obrazovanja kojoj pripada studijski program,
- d) g) vrsta studija i ishod procesa učenja,
- e) stručni, akademski, odnosno naučni naziv,
- f) đ) uslovi za upis na studijski program,
- g) lista obaveznih i izbornih predmeta sa okvirnim sadržajem,

- h) ž) način izvođenja studija i polaganja ispita za sve oblike sticanja visokog obrazovanja,
- i) z) trajanje studija i potrebno vrijeme za izvođenje pojedinih oblika studija,
- j) predviđeni broj časova za pojedine predmete i njihov raspored po godinama,
- k) bodovna vrijednost svakog predmeta iskazana u skladu sa ECTS bodovima,
- l) bodovna vrijednost završnog rada iskazana u skladu sa ECTS bodovima,
- m) uslovi upisa studenta u sljedeći semestar, odnosno sljedeću
- n) godinu studija, te preduslovi za upis pojedinih predmeta i grupe predmeta,
- o) lj) način izbora predmeta iz drugih studijskih programa,
- p) uslovi za prelazak sa drugih studijskih programa u okviru istih ili srodnih
- q) oblasti studija,
- r) n) ostala pitanja od značaja za izvođenje studijskog programa.

Član 18.

Vrijeme i način ostvarivanja pojedinih oblika studija utvrđuje se akademskim kalendarom i godišnjim rasporedom rada koji definiše studijski program, a u skladu sa radom potrebnim za uspješno završavanje svakog pojedinačnog predmeta izraženom kroz pridružene ECTS bodove.

Član 19.

- (1) Nastavni programi predmeta na drugom ciklusu studija daju se u istoj formi kao i za predmete sa prvog ciklusa studija.
- (2) Od ukupnog broja predmeta iz kojih se organizuje nastava, po pravilu broj obaveznih je maksimalno 40% a minimalno 25% dok su ostali predmeti izborni.
- (3) Student prijavljuje izborne predmete koje želi da sluša prije početka nastave u semestru.
- (4) Studenti ne mogu birati predmete koji su po nazivu ili sadržaju jednaki predmetima koje su odslušali na prvom ciklusu studija.
- (5) Izbor predmeta, uračunavajući i obavezne predmete, vrši se do najmanje 30 ECTS bodova opterećenja za semestar i 60 ECTS bodova za godinu, osim u slučajevima u kojima je ovim pravilima utvrđeno drugačije.
- (6) Nastava se izvodi kroz predavanja i vježbe (auditorne, laboratorijske, računarske, itd.) te kroz samostalne seminarske radove, samostalne projekte, terenski rad, itd.
- (7) Sedmični fond nastave iznosi (20 – 25) školskih časova.
- (8) Fakulteti Univerziteta zadržavaju pravo da na početku svakog semestra donesu odluku o strukturi predmeta studijskih programa za koje će se organizovati nastava i načinu organizovanja nastave, na osnovu interesovanja kandidata i raspoloživih resursa.

Član 20.

- (1) Pri ponovnom upisu studijske godine, student može promijeniti izborne predmete.
- (2) Na lični zahtjev studenta, fakultet može studentu odobriti fakultativno slušanje nekih predmeta, ukoliko ocijeni da za to postoje organizacione mogućnosti.
- (3) U slučaju izmjene studijskog programa ili predmeta student koji ponavlja pohađanje nastave obavezan je da prihvati nastale izmjene.

- (4) Prilikom svakog ponovljenog upisa predmeta student je dužan uplatiti odgovarajuću naknadu čiju visinu, svojom odlukom, utvrđuje Upravni odbor Univerziteta.

Član 21.

- (1) Nastavni proces se odvija u skladu sa opštim pravilima studiranja utvrđenim Statutom Univerziteta .
- (2) Tačan kalendar organizacije i realizacije nastave za studijsku godinu utvrđuje i objavljuje Nastavno-naučno vijeće fakulteta, najkasnije četrnaest (14) dana prije početka nastave.
- (3) Fakulteti Univerziteta su obavezni da u kalendaru iz prethodnog stava, za sve Zakonom i Statutom predviđene ispitne rokove, utvrde termine polaganja ispita predmeta studijskog programa koji se realizuje na fakultetu.

Član 22.

- (1) Tokom nastavnog procesa stavlja se akcenat na samostalni ili timski istraživački rad studenta.
- (2) Na početku nastave za II ciklus studija, imenuje se mentor za svakog studenta.
- (3) Nastava na odgovarajućoj studijskoj grupi organizuje se ukoliko postoji dovoljan broj upisanih studenata (najmanje pet).
- (4) Ukoliko nema dovoljno kandidata, nastava se organizuje mentorskim radom sa studentima, kroz konsultativnu nastavu i metodom učenja na daljinu.

Član 23.

- (1) Nastava se može organizovati u formi “učenja na daljinu”, ali se ispiti moraju održavati u mjestu organizovanja nastave.
- (2) Ispit se polaže u sjedištu univerziteta, a samo izuzetno i van sjedišta ako se radi o ispitu iz nastavnog predmeta čiji karakter to zahtijeva.
- (3) Odluku o polaganju ispita van sjedišta u svakom pojedinačnom slučaju donosi dekan, što se detaljnije reguliše Pravilnikom o ocjenjivanju studenata.

Ovjera semestra i godine

Član 24.

- (1) Na kraju semestra i studijske godine ovjerava se indeks studenta, upisom broja osvojenih ECTS bodova po semestru i ukupno.
- (2) Ovjera semestra i godine obavezna je za sve studente.
- (3) Na osnovu ovjerenog semestra i godine potvrđuje se koliko je student postigao ECTS bodova, čime se omogućava korišćenje propisanih studentskih prava.

Evaluacija nastave

Član 25.

- (1) Praćenje uspješnosti nastavnog procesa sprovodi se anketiranjem studenata, kao dijela redovnog nadzora u pogledu ocjenjivanja nastave, programa, profesora i njihovih predavačkih sposobnosti.
- (2) Anketa je anonimna.

- (3) Za sprovođenje ankete odgovorni su Komitet za osiguranje kvaliteta, kancelarija za osiguranje kvaliteta i koordinator za osiguranje kvaliteta fakulteta.
- (4) Pravila sprovođenja, sadržaj i način obrade ankete definisani su Pravilnikom o studentskom vrednovanju kvaliteta studija koji donosi Senat.

III. NAPREDOVANJE U TOKU STUDIJA

Status studenta

Član 26.

- (1) Status studenta drugog ciklusa stiče se upisom na odgovarajući studijski program.
- (2) Studentu koji ima zvanično verifikovan status vrhunskog sportiste ili status sa posebnim potrebama može se odobriti mirovanje studijskog programa pod posebnim uslovima, koje utvrđuje Senat Univerziteta.
- (3) Student sa invaliditetom ima pravo na mentora, kao i da ispit polaže na način prilagođen njegovim mogućnostima, te na ravnopravno uključjenje u sve procese na Univerzitetu koje se tiču studenata što se reguliše odlukom dekana fakulteta.

Član 27.

Uslovi upisa u naredni semestar studija, koje student treba zadovoljiti su:

- a) da ima potpise iz svih predmeta iz predhodnog semestra;
- b) da ima ovjeren naredni semester.

Član 28.

- (1) Studentu se odobrava mirovanje prava i obaveza u sljedećim slučajevima:
 - a) teže bolesti,
 - b) upućivanja na stručnu praksu u trajanju od najmanje šest mjeseci,
 - c) v) njege djeteta do godinu dana života,
 - d) g) održavanja trudnoće,
 - e) vršenja rukovodnih funkcija u studentskom predstavničkom tijelu,
 - f) đ) u drugim slučajevima predviđenim statutom.
- (2) Mirovanje prava i obaveza studentu se odobrava na njegov lični pisani zahtjev.
- (3) Uz zahtjev za mirovanje prava i obaveza student je obavezan da priloži dokumentaciju kojom se dokazuje postojanje slučaja iz prethodnog stava.
- (4) Zahtjev za mirovanje prava i obaveza student upućuje dekanu prije početka nastave u određenoj akademskoj godini.
- (5) Dekan fakulteta u slučaju osnovanosti zahtjeva donosi rješenje o kojim se studentu odobrava mirovanje prava i obaveza.
- (6) Ukoliko se utvrdi neosnovanost zahtjeva, dekan donosi rješenje o odbijanju zahtjeva.
- (7) Protiv rješenja dekana dozvoljen je prigovor nastavno-naučnom vijeću u roku od 15 dana od prijema rješenja.
- (8) Odluka nastavno-naučnog vijećapo prigovoru studenta je konačna.

Mobilnost na Univerzitetu

Član 29.

- (1) Studentu koji je položio ispit na drugom studijskom programu, priznaje se položeni ispit, ako predmet iz kojeg je ispit položen, po svom sadržaju i obimu odgovara minimalno do 80% predmetu koji je student upisao.
- (2) Priznavanjem ispita priznaje se i ocjena kojom je student ocijenjen na ispitu. Broj bodova priznatog ispita utvrđuje se u skladu sa pravilima ECTS.
- (3) Priznavanje ispita na drugom ciklusu studija vrši se po postupku priznavanja ispita na prvom ciklusu studija, odnosno shodno odredbama Pravila studiranja na prvom ciklusu studija na Univerzitetu.

Mobilnost između univerziteta

Član 30.

- (1) Student ima pravo da u toku studija provede određeno vrijeme na drugoj ustanovi visokog obrazovanja u zemlji ili inostranstvu, posredstvom međunarodnih programa za razmjenu studenata, ili na bazi bilateralnih ugovora između univerziteta.
- (2) U skladu sa bilateralnim ugovorom između Univerziteta i drugog partnerskog Univerziteta na kojem je student boravio (proveo semestar ili studijsku godinu), priznaje mu se broj kredita ostvaren za vrijeme studiranja na univerzitetu na kome je boravio.

Član 31.

Mobilnost studenata između univerziteta ne podrazumijeva izdavanje diplome, odnosno sticanje stepena, od strane univerziteta na kome student boravi, ukoliko ugovorom između univerziteta nije uređeno izdavanje zajedničke diplome, odnosno priznavanje stepena.

Član 32.

Uz zahtjev za boravak na drugoj ustanovi visokog obrazovanja prilažu se originalna dokumenta predviđena ECTS pravilima za promjenu mjesta studiranja, i to:

- a) formular za prijavljivanje studenata na drugu visokoškolsku instituciju;
- b) ugovor o studiranju na drugoj visokoškolskoj ustanovi;
- c) prepis ocjena;
- d) informacioni paket (Informator).

IV. VREDNOVANJE RADA STUDENTA

Član 33.

Rad i znanje studenta prati se i ocjenjuje kontinuirano u toku semestra i na završnom ispitu. Proces vrednovanja i praćenja rada studenta obavlja se u skladu sa Statutom Univerziteta na isti način kao na prvom ciklusu studija.

Član 34.

- (1) Ispiti i svi oblici provjere znanja su javni.
- (2) Oblici provjere znanja mogu biti pismeni, usmeni i praktični.

- (3) Ukoliko se ispit organizuje usmeno, nastavnik treba omogućiti svim zainteresovanim studentima da prisustvuju ispitivanju.
- (4) Usmenom ispitu obavezno prisustvuje, pored kandidata i ispitivanja i najmanje još jedno lice (osoba) iz reda studenata, nastavnika ili saradnika.
- (5) Ukoliko se ispit organizuje pismeno, nastavnik upoznaje studente sa kojim se pomagalicima mogu koristiti.
- (6) Nastavnik je dužan da studenta, na njegov zahtjev, upozna sa nedostacima rada.
- (7) Nastavnik je dužan da traži izuzeće od obavljanja ispita ukoliko postoji neka okolnost koja može dovesti u sumnju njegovu nepristrasnost i objektivnost.

Član 35.

- (1) Poslije tri neuspjela polaganja istog ispita, student ima pravo da, na lični zahtjev, polaže ispit pred ispitnom komisijom
- (2) Ako student smatra da je oštećen u postupku sprovođenja i ocjenjivanja ispita ili u ostalim oblicima provjere znanja, odnosno da ispit nije obavljen u skladu sa Zakonom, Statutom Univerziteta i Pravilima studiranja, student ima pravo da dekanu fakulteta podnese prigovor na dobijenu ocjenu u roku od dva dana od dana dobijanja ocjene.
- (3) Student je obavezan da prigovor iz prethodnog stava obrazloži.
- (4) Dekan fakulteta je obavezan da u roku od tri dana od prijema prigovora, razmotri prigovor na dobijenu odluku i donese rješenje po prigovoru.
- (5) Ukoliko ocjeni da je prigovor iz stava 2. ovog člana osnovan, dekan fakulteta/ donosi rješenje o ponavljanju ispita, sa kojim upoznaje predmetnog nastavnika i studenta.
- (6) U rješenju se imenuje ispitna komisija i utvrđuje termin ponavnog ispita.
- (7) Ispitivač s čijom ocjenom student nije zadovoljan ne može biti predsjednik komisije.
- (8) U slučaju iz prethodnog stava, polaganje ispita pred ispitnom komisijom obavlja se u roku od sedam dana od prijema rješenja o ponavljanju ispita.
- (9) Odluku o ocjeni komisija donosi većinom glasova i ova odluka je konačna.

Član 36.

- (1) U slučaju spriječenosti predmetnog nastavnika da održi završni ispit, organizacija i održavanje završnog ispita povjerava se drugom nastavniku iz iste ili srodne oblasti, ili komisiji koju imenuje dekan fakulteta.
- (2) Komisija ima najmanje tri člana.
- (3) U komisiju se imenuju nastavnici iz iste ili srodne uže naučne oblasti.
- (4) Odluku o ocjeni komisija donosi većinom glasova.
- (5) Zapisnik o toku ispita i ocjeni komisija dostavlja odgovarajućoj službi fakulteta.

Završni rad

Član 37.

- (1) Izrada završnog rada je obavezana na drugom ciklusu studija.
- (2) Završni master rad predstavlja samostalnu stručnu obradu određenog problema i po pravilu se vrednuje sa (15-25) ECTS bodova na II ciklusu studija.
- (3) Broj bodova kojima se iskazuje završni rad, odnosno završni dio studijskog programa ulazi u ukupan broj bodova potrebnih za završetak studija.

- (4) Završni rad se radi u posljednjem semestru studija i ovim radom student dokazuje da:
 - a) Je na osnovu znanja stečenog tokom studija obradio temu sadržajno i po predviđenoj metodologiji,
 - b) Zna koristiti stručnu literaturu i terminologiju,
 - c) Ispravno navodi korištenu literaturu.
- (5) Tema završnog rada bira se iz predmeta koje sadrži studijski program.
- (6) Moguće teme završnih radova predlažu predmetni nastavnici.

Član 38.

- (1) Master radom student dokazuje sposobnost rješavanja problema, originalnost u pristupu kao i sposobnost da stručnoj javnosti izloži određenu materiju.
- (2) Radi obezbjeđenja kvaliteta studija, kandidati su obavezni da objave najmanje jedan naučni ili stručni rad u relevantnim časopisima, na domaćoj konferenciji, ili na međunarodnoj konferenciji iz oblasti iz koje je master rad.

Član 39.

- (1) Završni rad prijavljuje se nadležnoj službi fakulteta sa spiska odobrenih tema, na propisanom obrascu čiji izgled propisuje nastavno-naučno vijeće, organizacione jedinice.
- (2) Student stiče pravo da prijavi završni rad početkom završnog semestra studija.
- (3) Prijava završnog rada obuhvata sljedeće podatke: biografiju, naziv rada i obrazloženje teme.
- (4) Obrazloženje teme završnog rada na drugom ciklusu studija sadrži :
 - a) obrazloženje naziva rada,
 - b) predmet istraživanja,
 - c) hipotezu sa obrazloženjem,
 - d) svrhu i cilj istraživanja,
 - e) metode koje će se primjeniti,
 - f) sadržaj rada,
 - g) popis osnovne literature.
- (5) Ispunjena i potpisana prijava ovjerava se i odlaže u dosije studenta.

Član 40.

U studijskoj godini nastavnik može preuzeti, u svojstvu mentora ili komentora, najviše 5 završnih radova drugog ciklusa.

Član 41.

- (1) Student može jednom promijeniti temu završnog rada.
- (2) Prilikom promjene teme završnog rada ponavlja se i postupak prijave propisan članom 39.

Član 42.

- (1) Završni rad student izrađuje samostalno.

- (2) Mentor je obavezan da prati rad studenta, pomaže mu savjetima i upućivanjem na literaturu.

Član 43.

- (1) Student formira završni rad u konceptu sa svim pripadajućim dijelovima i predaje ga nastavniku - mentoru na uvid i pregled.
- (2) Nastavnik je dužan da pregleda koncept rada i vrati ga sa komentarom najkasnije za dvije sedmice od dana predaje rada.
- (3) Student je dužan postupiti prema uputstvima i primjedbama nastavnika - mentora.

Član 44.

- (1) Uz zahtjev za odbranu, student predaje potreban broj (najmanje 4) primjeraka završnog rada nadležnoj službi fakulteta.
- (2) Nakon podnošenja zahtjeva i predaje rada u potrebnom broju primjeraka, Vijeće fakulteta formira komisiju za ocjenu i odbranu rada.
- (3) Komisiju sačinjavaju mentor, predsjednik i najmanje jedan član.
- (4) Članovi komisije određuju se tako da pokrivaju oblasti iz koje je tema završnog rada. Izuzetno, uzimajući u obzir određene specifičnosti završnog rada, za jednog od članova komisije može se imenovati i naučni radnik iz druge institucije (drugi univerzitet, institut, preduzeće,...) ako ima titulu doktora nauka.
- (5) U slučaju nemogućnosti prisustva jednog od članova Komisije za odbranu završnog rada potrebno je imenovati njegovu zamjenu.
- (6) Mentor rada je obavezan prisustvovati odbrani završnog rada.
- (7) Nakon pregleda, komisija ima mogućnost da naloži preradu ili dopunu završnog rada.
- (8) Rok za ove aktivnosti je dvije sedmice od dana formiranja komisije.
- (9) Nakon saglasnosti komisije dekan fakulteta zakazuje odbranu završnog rada.
- (10) Podaci o odbrani objavljuju se na oglasnoj tabli i web stranici fakulteta.
- (11) Od odobrenja konačne verzije rada od strane Komisije do njegove odbrane mora proći najmanje 15 dana.

Član 45.

- (1) Odbrana završnog rada sastoji se od usmenog izlaganja rezultata rada i obrazloženja izdvojenih zaključaka, kao i odgovora na pitanja komisije i pitanja iz publike u vezi rezultata rada i zaključaka.
- (2) Ako student ne zadovolji na odbrani završnog rada, ima pravo zatražiti da mu se odobri izbor nove teme u okviru istog ili drugog predmeta.
- (3) Završni rad i odbrana ocjenjuju se jedinstvenom ocjenom od 5 (pet) do 10 (deset).
- (4) Ocjena se donosi većinom glasova članova komisije.

V. ISPRAVE O STUDIJU DRUGOG CIKLUSA

Diploma

Član 46.

- (1) Studentu koji je završio drugi ciklus studija izdaje se diploma o završenom drugom ciklusu studija.
- (2) Uz diplomu iz prethodnog stava studentu se obavezno izdaje dodatak diplomi.
- (3) Diplomu o završenom drugom ciklusu studija i dodatak diplomi potpisuju Rektor i Dekan fakulteta.
- (4) Diploma se ovjerava suvim žigom Univerziteta.
- (5) Dodatak diplomi ovjerava se pečatom Univerziteta.

Član 47.

Ukoliko je, u slučajevima mobilnosti studenta, bilateralnim ugovorom zaključenim između univerziteta predviđeno izdavanje zajedničke diplome, zajedničku diplomu i dodatak diplomi potpisuju ovlaštena lica oba Univerziteta koji izvode studijski program za sticanje zajedničke diplome.

Član 48.

- (1) Diplome se uručuju na svečanoj promociji.
- (2) Svečanu promociju studenata koji su stekli diplomu drugog ciklusa studija obavlja dekan fakulteta.

Druge isprave

Član 49.

- (1) Na zahtjev studenta izdaju se i druge isprave o studiju kojima se potvrđuju statusna i druga prava studenta u toku studiranja.
- (2) Sve molbe i zahtjeve studenti dostavljaju u pisanom obliku nadležnoj službi fakulteta.

Studentska identifikaciona kartica

Član 50.

Univerzitet može izdati studentsku identifikacionu karticu kao dokaz da je lice registrovano kao student Univerziteta, kojom mu se obezbjeđuje:

- a) pristup svim prostorima u kojima se odvijaju studentski programi Univerziteta;
- b) korišćenje biblioteka, računarskih učionica, osim ako nisu predviđena posebna pravila registracije;
- c) pristup sportskim i drugim objektima koji stoje na raspolaganju Univerzitetu.

VI. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 51.

Organizacija izvođenja nastave u formi učenja na daljinu regulisaće se posebnim pravilima.

Član 52.

Ova Pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja na web stranici Univerziteta, a stavljaju se van snage svi drugi opšti akti i njihove odredbe koje su regulisale ova pitanja.

PREDSJEDAVAJUĆI SENATA
REKTOR

Broj: 8-31/21-1

Datum: 20.09.2023. godine